

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd
Verksamheten för cybersäkerhet och skydd av
samhällsviktig verksamhet
Maria Bergdahl
010-240 4026
maria.bergdahl@msb.se

REMISSVAR

Datum
2016-05-17
Ert datum
2016-05-23

Diariernr
Dnr 2016-1179
Er referens
N2015/08335/ITP

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2015:91 Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har uppdraget att stödja och samordna arbetet med samhällets informationssäkerhet. Med informationssäkerhet avses att omge information med rätt nivå av skydd beträffande aspekterna konfidentialitet, tillgänglighet, riktighet och spårbarhet.

Av slutbetänkandet framgår att digitaliseringskommissionens (kommissionen) bedömning är att regeringen bör arbeta kontinuerligt och systematiskt inom sex strategiska områden, som är av avgörande betydelse för att svara upp mot samhällsutvecklingens möjligheter och utmaningar. Ett av dessa områden rubriceras Säkerhet och integritet i en digital tid.

Kommissionen har lagt fram 13 förslag inom fem av de strategiska områdena för att möta samhällsutveckling som sker genom digitalisering. Inget förslag lämnas dock när det gäller området Säkerhet och integritet i en digital tid, med hänvisning till att det för närvarande pågår ett flertal utredningar och andra arbeten inom detta område.

MSB vill här framhålla att när det gäller den framåtriktade satsningen inom digitaliseringsområdet så är informationssäkerhet en nödvändig förutsättning för att samhället ska kunna dra nytta av de möjligheter som ges. MSB anser därför att regeringen i pågående och framtida satsningar inom digitaliseringsområdet bör säkerställa att krav på informationssäkerhet omhändertas både strategiskt och operativt.

Med hänvisning till att regeringen under 2015 beslutat att återuppta planeringen av totalförsvaret behöver även den aspekten beaktas i det fortsatta arbetet.

Nedan lämnar MSB sina synpunkter på vissa av förslagen.

4.5.2 Digitalt kompetenslyft för ledare i kommunal verksamhet

4.5.4 Utvecklingsprogram för näringslivets digitalisering

MSB anser att ovanstående förslag är positiva och nödvändiga. Det är dock viktigt att kompetenslyftet och utvecklingsprogrammet även innehåller information om informationssäkerhet, så att denna kunskap blir en naturlig del inom ramen för digitaliseringsarbetet i kommuner och företag.

4.6.1 Digital post från myndigheter som förstahandsval

Kommissionen har lagt ett förslag om en utfasning av traditionell posthantering från statliga myndigheter. Istället ska samtliga individer och företag ges tillgång till en digital brevlåda, med möjlighet för den som så önskar att behålla en traditionell posthantering. Vidare anges att förslaget innebär goda möjligheter till kostnadsbesparingar för myndigheterna och "en ökad säkerhet, tillgänglighet och enkelhet för individer och företag". Det framgår dock inte vad utredningen menar med "en ökad säkerhet". Innan utfasningen påbörjas på bred front bör det först tydliggöras vad som avses med, och vad som ingår i, en "ökad säkerhet".

När det gäller det aktuella förslaget beskriver kommissionen ett antal utmaningar, men MSB saknar i detta sammanhang ett systematiskt risk- och sårbarhetsperspektiv. I fråga om exempelvis redundans och övergången till en digital brevlåda behöver denna fråga utredas och förtydligas. Vad händer om individer och företag som har valt en digital brevlåda, på grund av en störning inte skulle ha åtkomst till internet? Också ur ett totalförsvarsperspektiv är det viktigt att frågan kring redundans och hantering av myndigheters informationsspridning i störda miljöer och vid infrastrukturbrott utreds och förtydligas, eftersom det kan påverka det civila försvaret.

MSB välkomnar att det finns en möjlighet för individer, företag och myndigheter att behålla en traditionell posthantering. Det är av stor vikt att en sådan finns tillgå t.ex. när det gäller omfattande störningar vid kris och vid eventuell höjd beredskap.

Mot bakgrund av ovanstående är det således angeläget att informationssäkerhetsaspekten omhändertas, inte minst för att individer och företag ska kunna ha ett förtroende när det gäller säkerheten i samband med att man utnyttjar tjänsterna som erbjuds.

4.8 Säkerhet och integritet i en digital tid

Det framgår att "informationssäkerheten handlar om systemen och samhället", men det framgår inte vad informationssäkerhet egentligen är.

MSB:s uppfattning är att det inte sällan finns oklarheter och okunskap kring vad informationssäkerhet i realiteten innefattar och betyder. Informationssäkerhet är inte en isolerad fråga, utan en central förutsättning för informationshantering oavsett om den sker digitalt eller analogt. Det vill säga att uppgifterna ska vara tillgängliga, riktiga, skyddade från obehörig åtkomst samt att det finns en spårbarhet beträffande vem som har gjort vad med uppgifterna. Informationssäkerheten ska vara en naturlig och självklar del när det utvecklas digitala tjänster, och inte något som man i efterhand försöker att konstruera in. Detta dels för att de digitala tjänsterna ska fungera som det är tänkt inkluderat laglighetsaspekten, dels för att användarna ska kunna ha ett förtroende för de digitala tjänsterna.

Det framgår att kommissionen, mot bakgrund av de arbeten som pågår inom området integritet och säkerhet, väljer att inte lämna något förslag inom detta strategiska område. Kommissionen nämner här Informations- och cybersäkerhet i Sverige (SOU 2015:23), Den personliga integriteten (Dir. 2014:65), En myndighet med ett samlat ansvar för tillsyn över den personliga integriteten (Dir. 2014:164) samt Ett modernt och starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten (Dir. 2014:74).

I detta ärende har generaldirektör Helena Lindberg beslutat. Maria Bergdahl har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också biträdande avdelningschefen Camilla Asp, verksamhetschefen Richard Oehme och tf. enhetschefen Christoffer Karsberg deltagit.

Helena Lindberg

Maria Bergdahl